

PESTICIDENPROGRAMMA

Milieuverklaring betreffende het Gewestelijk programma voor
Pesticidenreductie 2018-2022 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

19 JULI 2017

INHOUDSOPGAVE

I.	MILIEUEFFECTENRAPPORT (MER).....	5
II.	OPENBAAR ONDERZOEK	5
III.	RAADPLEGING VAN DE GEWESTELIJKE INSTANTIES	5
IV.	ALGEMENE OVERWEGINGEN.....	6
1.	Over de spreiding van de bevoegdheden.....	6
2.	Over de toegekende middelen voor de implementatie van het Programma.....	7
3.	Over de controle op de naleving van de ordonnantie	7
4.	Over de stedelijke bijzonderheden van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	8
5.	Over de gezamenlijke acties op Belgisch niveau	8
6.	Over de reductie van biociden	9
V.	INAANMERKINGNEMING VAN DE ADVIEZEN.....	10
1.	Opleidingen voor professionals die met GBP's werken	10
2.	De verkoop van pesticiden	10
3.	Algemene voorlichting en bewustmaking inzake pesticiden en alternatieven	11
4.	Inspectie van de apparatuur	11
5.	Voorafgaande aankondiging van bespuiting aan potentieel blootgestelde personen	11
6.	Bescherming van het watermilieu	12
7.	Vermindering van het gebruik van pesticiden in de doelzones	13
8.	Hantering/opslag van GBP's en hun verpakking/resten.....	13
9.	Integrale bestrijding van voor de gewassen schadelijke factoren	14
10.	Indicatoren	15

I. MILIEUEFFECTENRAPPORT (MER)

Over het ontwerp voor het Gewestelijk programma voor Pesticidenreductie (GPPR) is geen milieueffectenrapport opgesteld; een voorafgaande juridische analyse bracht naar voren dat die niet nodig was of zelfs niet te realiseren viel omdat er onvoldoende cijfermatige indicatoren waren.

Wel zullen de nodige maatregelen worden aangenomen om een evaluatie van het gewestelijke beleid en de gewestelijke regelgeving mogelijk te maken – zie in dit verband de maatregel BHG 2.10.1 betreffende de oprichting van een regionaal waarnemingscentrum voor pesticiden.

II. OPENBAAR ONDERZOEK

In overeenstemming met de bepalingen van artikel 5, § 3 van de ordonnantie van 20 juni 2013 betreffende een pesticidengebruik dat verenigbaar is met de duurzame ontwikkeling (hierna "de ordonnantie" of "de pesticidenordonnantie") is van 9 februari tot 10 maart 2017 een openbaar onderzoek gerealiseerd naar het ontwerp voor het Gewestelijk programma voor Pesticidenreductie.

Gezien de nauwe afstemming van het GPPR met de andere programma's van de federale en gefedereerde entiteiten binnen het Nationaal Actieplan (NAPAN) dat door de kaderrichtlijn pesticiden 2009/128/EG wordt vereist, is de raadpleging op gecoördineerde wijze en op landelijk niveau gerealiseerd. Deze raadpleging, waarvan de modaliteiten door de NAPAN Task Force¹ (NTF) zijn bepaald, berustte voornamelijk op het NAPAN, dat de samengevatte versie van het Brusselse ontwerpprogramma omvat.

Om de bevolking in staat te stellen de diverse documenten te raadplegen, zijn die ter beschikking gesteld op de landelijke website (www.napan18-22.be) en op de site van Leefmilieu Brussel (www.environnement.brussels/enquetepesticides). De links naar de documenten zijn aan de 19 gemeenten van het Gewest bekendgemaakt, evenals papieren versies van het NAPAN en het GPPR.

De adviezen zijn gecentraliseerd en verzameld door de federale overheid (FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu); die heet ze vervolgens onder de betreffende overheden verspreid. De voorliggende verklaring geeft de standpunten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest weer inzake de ontvangen adviezen over de specifieke "BHG-acties"; er wordt ook kort ingegaan op de acties op Belgisch niveau die samen met de federale en/of gefedereerde overheden worden ondernomen. Ze krijgen een in samenspraak opgesteld antwoord in een specifiek document dat wordt gevalideerd door de Interministeriële Conferentie Leefmilieu, uitgebreid tot de bevoegdheden die het NAPAN aanbelangen (ICL_{NAPAN}).

Het openbaar onderzoek heeft voor wat de acties betreft waarbij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betrokken is de adviezen verzameld van:

- 31 burgers plus 107 deelnames van Brusselaars via een online vragenlijst die door de natuurbeschermingsverenigingen is aangeboden (122 burgers voor het volledige NAPAN plus 764 via de online vragenlijst).
- 16 rechtspersonen, adviesorganen niet meegerekend – waaronder milieu- of volksgezondheidsverenigingen (7), de pesticidenproductiesector (3), gemeenten (2) en andere groeperingen – (84 instellingen voor het volledige NAPAN)

III. RAADPLEGING VAN DE GEWESTELIJKE INSTANTIES

In overeenstemming met de bepalingen van de ordonnantie zijn de volgende gewestelijke instanties geraadpleegd inzake het Gewestelijk programma voor Pesticidenreductie:

- De Brusselse Hoge Raad voor Natuurbehoud (BHRVN)
- De Raad voor het Leefmilieu (RLBHG)
- De Brusselse Economische en Sociale raad (ESRBHG)
- De Vereniging Stad & Gemeenten van Brussel, Brulocalis

De diverse geraadpleegde instanties hebben een advies uitgegeven. Daarnaast is het GPPR via zijn afstemming op het NAPAN voorwerp geweest van commentaar van de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO (HRZKMO).

¹ Sturingsorgaan van het NAPAN.

IV. ALGEMENE OVERWEGINGEN

Algemeen brengen de tijdens de openbare raadpleging ontvangen opmerkingen meerdere tendensen binnen de samenleving in beeld:

- De bevolking maakt zich zorgen over de gevolgen van pesticiden op de gezondheid en het milieu, met een groot aantal verzoeken om verbod (voornamelijk op de verkoop) en krachtig optreden door de overheden;
- Er bestaat een gevoel dat dringende actie nodig is voor behoud van de natuur, de bestuivende insecten, de bodem, het water en de luchtkwaliteit;
- Er bestaat groot gebrek aan inzicht in het wetgevend en reglementair kader en de spreiding van de bevoegdheden tussen de federale en de gewestelijke overheden, vooral wat het onderscheid tussen de verkoop en het gebruik van producten betreft;
- Er bestaat een zekere nood in de landbouwwereld: de professionals maken zich zorgen over de toenemende reglementaire en administratieve beperkingen betreffende de landbouw, in het bijzonder voor wat het gebruik van chemische middelen betreft;
- Er bestaat bij de professionals, vooral in de pesticidenproductiesector, grote vraag naar meer reglementaire uniformiteit binnen het land en naar nauwere samenwerking tussen de betrokken overheden.

De raadpleging heeft bovendien uitgewezen dat er een reeks vragen en onduidelijkheden bestaat die een meer transversale verheldering behoeven.

1. OVER DE SPREIDING VAN DE BEVOEGDHEDEN

Meerdere opmerkingen wijzen op globale moeilijkheden met de interpretatie of een gebrek aan kennis van de spreiding van de bevoegdheden binnen de domeinen die samenhangen met de pesticidenreductie.

Samengevat werkt de spreiding als volgt:

- Het **federale niveau** is bevoegd voor (i) de definitie van de productnormen (toelating voor het op de markt brengen van pesticiden), (ii) de arbeidsbescherming en met name een gezonde werkomgeving, (iii) de bescherming van de volksgezondheid en (iv) de veiligheid van de voedselketen. Dit heeft dus rechtsreeks betrekking op het gebruik van pesticiden voor de voedselproductie via de vastlegging van bijvoorbeeld maximale limieten voor residuen en metingen van fytosanitaire aard (waaronder verplichte bestrijding van bepaalde schadelijke dieren);
- Het **gewestelijk niveau** is bevoegd inzake een brede waaier aan thema's, waaronder (i) milieubescherming en natuurbehoud en (ii) bescherming van de volksgezondheid waar het gaat om aspecten in verband met milieueffecten.

Voor bijvoorbeeld de fytolicensie ligt deze spreiding aan de basis van het onderscheid tussen een professioneel federaal certificaat dat op het volledige grondgebied geldig is en dat verkregen is op basis van door de Gewesten afgenomen examens en verstrekte opleidingen (of na klassieke cursussen die door de Gemeenschappen zijn erkend).

Dit brengt ook het bestaan van diverse bufferzones met zich mee ter bescherming van het watermilieu: degene die door de federale overheid zijn gedefinieerd – algemeen of per geval, en indien nodig op basis van de gevaarlijkheid van de stoffen, in de toelatingsakten voor de producten – en die welke door de Gewesten zijn gedefinieerd; de breedste bufferzone is dan van toepassing.

Op het vlak van de producten is het federale niveau bevoegd voor de verstrekking van toelatingen voor het op de markt brengen van producten, waarbij de voorwaarden worden bepaald waaraan het product moet beantwoorden (evenals de diverse modaliteiten inzake de etikettering, de verpakking, de aankoop, het bezit enz. – hetgeen de basis vormt voor de verplichting tot aanplakking ter informatie in de winkel of het bezit van

een fyto-licentie). De bevoegdheid van het federale niveau eindigt daar, zoals de Raad van State aangeeft². De Gewesten zijn vrij om de modaliteiten te bepalen voor het concrete gebruik van de toegelaten producten op de landelijke markt, ook als het zou gaan om een volledig of gedeeltelijk gebruiksverbod³, waarbij een uitzonderingssysteem het steeds toelaat om onder bepaalde omstandigheden gebruik te maken van de producten en die producten dus op de markt beschikbaar moeten blijven.

Het Gewest erkent echter dat een gebruiksverbod dat niet is gecombineerd met een verkoopverbod niet erg coherent overkomt en voor de consumenten of de verdelers moeilijk te begrijpen is; in het Programma zijn maatregelen voorgesteld om die tegenstrijdigheid binnen de beperkingen van de gewestelijke bevoegdheden tegen te gaan (zie BHG 2.2.1 en 2.2.2).

2. OVER DE TOEGEKENDE MIDDELEN VOOR DE IMPLEMENTATIE VAN HET PROGRAMMA

Meerdere opmerkingen geven blijk van zorgen over het personeel en de middelen die worden aangewend voor de implementatie van het Gewestelijk Programma voor Pesticidenreductie.

De fusie van de Pool gedifferentieerd beheer (voorzien in het GPPR 2013-2017, maatregelen BHG 4.1 en 5.1) en de Facilitator Natuur (voorzien in het Gewestelijk Natuurplan, maatregel 8) binnen Leefmilieu Brussel moet een rationalisering van de menselijke en financiële middelen mogelijk maken voor de implementatie van deze twee strategische documenten, die voor een groot deel betrekking hebben op milieu- en landschapsbeheer, behoud van de biodiversiteit, natuurontwikkeling in het centrum van het Gewest en zo verder.

Op dit moment wordt een multidisciplinair team (landbouwkunde, biologie, milieuwetenschappen, menselijke geografie, communicatie, recht) opgesteld binnen de overheid. Dit team zal worden bijgestaan door expertiseopdrachten binnen diverse domeinen – zoals voor de redactie van het handboek voor ecologisch en landschappelijk beheer van de groene ruimten. Het Gewest begrijpt de vrees van de BHRVN dat personeelsbesparingen het Programma en het Plan zullen verzwakken, maar wil de Hoge Raad geruststellen door te wijzen op de positieve dynamiek binnen de overheid.

Wat de budgettaire vragen betreft gaat het Programma vergezeld van een voorlopig budget van naar schatting € 378.000 per jaar gedurende 5 jaar. Met dit budget moet de geaccumuleerde vertraging die tijdens het eerste Programma 2013-2017 is opgelopen worden gecompenseerd. Die is vooral veroorzaakt door de trage implementatie van de Pool voor gedifferentieerd beheer; een kwart van dit budget wordt gebruikt voor de organisatie van opleidingen en examens voor de fyto-licentie die door de Kaderrichtlijn pesticiden 2009/128/EG verplicht zijn gesteld.

3. OVER DE CONTROLE OP DE NALEVING VAN DE ORDONNANTIE

De raadpleging bracht een aantal vragen aan het licht inzake de effectieve controle op de diverse verboden en verplichtingen die in het huidige juridische kader zijn voorzien.

Naast de door de federale overheid uitgevoerde controle (gebruik van GBP's in de landbouw, inspectie van spuitapparatuur enz.) ziet het Gewest toe op de naleving van de voornaamste bepalingen van de Ordonnantie van 20 juni 2013 en haar uitvoeringsbesluiten.

Hiertoe is een *ad hoc*-werkgroep gevormd bij Leefmilieu Brussel. Die zal in de loop van het jaar 2017 een inspectieprogramma voorstellen dat de modaliteiten voor de toegepaste controles zal bepalen. Er zal prioriteit worden gegeven aan de beschermingszones van de waterwingebieden voor menselijk gebruik en aan de opslag van professionele producten. Binnen de *ad hoc*-werkgroep van NTF (WG Inspectie) wordt voor de nodige coördinatie met de andere entiteiten gezorgd.

Parallel hieraan wordt, als gedeeltelijke voorwaarde voor de goede uitvoering van de controles, binnen de gewestelijke overheid ook gewerkt aan de uniformisering van de gewestelijke wetgeving om die coherenter, duidelijker en leesbaarder te maken voor zowel particulieren als professionals.

Op dit moment is dit kader zeer complex, met onderscheid tussen de soorten interveniënten en de zones. Dit maakt het werk van de professionele gebruikers en dat van de inspecteurs van het Gewest zeer gecompliceerd.

² « de federale bevoegdheid inzake productnormen, en die met toepassing van de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof aan dit begrip moet worden gegeven, omvat evenmin alle regels die van toepassing zijn op of tijdens het op de markt brengen van deze producten, maar enkel die regels omvat die specifiek de voorwaarden bepalen waaraan een product moet beantwoorden. Er wordt opgemerkt dat zulks niet de strekking is van de vereisten die gelden voor de verkoop van pesticiden en die krachtens artikel 6 van richtlijn 2009/128/EG door de lidstaten moeten worden voorgeschreven. Hoewel de vereisten waarin in deze bepaling wordt voorzien, neerkomen op verplichtingen die aan de distributeurs, aan de verkopers of aan de producenten van pesticiden moeten worden opgelegd, betreft het evenwel geen voorschriften waaraan de betreffende producten moeten voldoen wanneer ze op de markt worden gebracht.» (advies 52.679/VR/3)

³ Dit is het door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ingenomen standpunt via twee besluiten waarin het gebruik van fytofarmaceutische producten die glyfosaat, fipronil of neonicotinoiden bevatten wordt verboden.

4. OVER DE STEDELIJKE BIJZONDERHEDEN VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Het Gewest wil ook de stedelijke kenmerken van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ook benadrukken via enkele bijzonder symbolische cijfers⁴.

We stellen een zeer hoge bevolkingsdichtheid vast: 1.187.890 inwoners op 167,4 km², dat wil zeggen 10,5 % van de inwonende bevolking op 0,53 % van het landelijk grondgebied. Brussel heeft dus een bevolkingdichtheid van 7360 inwoners per vierkante meter, dat is 19 keer zo hoog als in Wallonië en 27 keer zo hoog als in Vlaanderen.

Ook moet de hoge mate van verstedelijking van het Gewest in aanmerking worden genomen: meer dan 50 % van het grondgebied is ondoorlatend gemaakt (53 % in 2006 volgens de meest recente beschikbare evaluaties⁵).

Het gewestelijk grondgebied is bovendien sterk versnipperd. Het is opgedeeld in een zeer groot aantal kadastrale percelen: 577.370 percelen, dat wil zeggen 3.578 percelen per vierkante kilometer (8,6 maal meer dan Vlaanderen en 14,5 keer meer dan in Wallonië). Door dit zeer grote aantal percelen van relatief kleine omvang contrasteert het grondgebruik sterk. Er is sprake van wegen, parken, landbouwgrond, collectieve moestuinen, tuinen, woningen, scholen, recreatieterreinen, natuurreserveaten, spoorwegen, ziekenhuizen enz. die allemaal naast elkaar bestaan.

Het gebruik van pesticiden brengt bovendien een hele reeks spelers met zich mee, proportioneel met de bevolkingsdichtheid en de institutionele complexiteit van het Gewest. Bij de openbare ruimten zijn ruim veertig spelers betrokken (gewestelijke instellingen, gemeenten, OCMW, intercommunales enz.). Voor wat de privétuinen betreft, gaat het om 150.000 tot 200.000 percelen met dus evenveel – of meer – potentiële betrokkenen, plus de omwonenden die blootgesteld kunnen worden aan het gebruik van of voor particulieren. De landbouwactiviteit daarentegen betreft slechts een klein aantal spelers (7 landbouwers), een klein deel van het grondgebied (244 ha) en een beperkt economisch gewicht (0 % van het gewestelijk bbp).

Om deze redenen acht het Brussels Hoofdstedelijk Gewest het van fundamenteel belang om regels in te voeren die met deze kenmerken rekening houden en eraan zijn aangepast. De aanspraken van de professionals inzake het gebruik, de productie of de verdeling van pesticiden vallen te begrijpen – zij willen een coherent reglementair kader op landelijk niveau – maar het Gewest acht het niet opportuun om systematisch mee te gaan met het beleid van de andere gewesten, want daar is de context heel anders.

Het Gewest hamert erop dat het noodzakelijk is om de gezondheid van de Brusselaars te beschermen door het gebruik van fytofarmaceutische producten te beperken of te verbieden binnen een sterk stedelijk grondgebied waar het gebruik ervan niet nodig lijkt. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wil daarom een krachtig beleid ontwikkelen dat een grootstad waardig is en zich zo voegen bij de Europese voorhoede als het gaat om de reductie van het gebruik van pesticiden.

5. OVER DE GEZAMENLIJKE ACTIES OP BELGISCH NIVEAU

Veel adviezen hebben betrekking op de gezamenlijke acties (Bel-acties) die door alle betrokken overheden samen worden aangestuurd. Het is moeilijk deze in het kader van de voorliggende verklaring te bespreken, aangezien ze de bevoegdheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te boven gaan; er is daarom een collectief antwoord geformuleerd dat door CIENAPAN is gevalideerd.

Meerdere opmerkingen hebben betrekking op het verloop van het openbare onderzoek en met name de gebruikte methode. De documenten worden als complex en slecht leesbaar beoordeeld en de raadplegingsprocedure wordt ingewikkeld bevonden. Het Gewest zou graag een aangepaste procedure met een online vragenlijst toepassen bij de raadpleging over het ontwerpprogramma 2023-2027.

Infrabel heeft opmerkingen geformuleerd over de interregionale acties met het oog op de bepalingen in verband met het beheer van de spoorwegen. Infrabel is van mening dat uniformisering van de regelgeving op landelijk niveau nodig is voor zijn netwerk. De MIVB is bovendien van mening dat een uitwisselingsprogramma, aangestuurd door experts (academici en professionals in de pesticidensector) noodzakelijk is, evenals stimulering van de partnerschappen met de universiteiten voor het zoeken naar alternatieven; het Gewest zal

⁴ Bron: Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA).

⁵ Dit percentage moet worden gerelativeerd met het oog op de verstedelijking van het Gewest in de voorbije 10 jaar.

die wens richting zijn partners steunen. Meerdere opmerkingen geven blijk van zorgen en vragen over het sproeien van pesticiden en over de mogelijkheid om specifieke uitzonderingsregelingen te krijgen. Volgens het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is het belangrijk om een pertinente afwijkende bepaling in te voeren die het gebruik van fytofarmaceutische producten zo sterk beperkt als technisch mogelijk is, waarbij de operatoren en de beheerders van de spoorwegen (Infrabel, NMBS en MIVB) de veilige exploitatie voor zowel hun personeel als voor de gebruikers van hun diensten kunnen verzekeren. Er moet worden herinnerd aan de vele technische, menselijke en economische beperkingen waarmee de operatoren van de openbaarvervoernetwerken worden geconfronteerd (overal in Europa).

Veel opmerkingen hebben ook betrekking op de informatieplicht in de winkels (Bel-actie 2.2.1). Die wordt weinig efficiënt geacht en volgens de betrokkenen ook niet nageleefd (zie in dit verband de opmerking over thema 2 hieronder). Meerdere adviezen stellen dat de verkoop van niet-professionele pesticiden zou moeten worden beperkt tot biopesticiden en/of producten met een laag risico. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest steunt die benadering.

Het Gewest is het ook eens met de BHRVN (en gedeeltelijk met de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling) en met de milieubeschermingsverenigingen, die om meer transparantie vragen bij de diverse organen die betrokken zijn bij het toelatings- en reglementeringsproces voor pesticiden. Deze vragen zullen aan de NTF worden voorgelegd.

6. OVER DE REDUCTIE VAN BIOCIDEN

In hun reglementaire definitie maken pesticiden deel uit van de categorieën fytofarmaceutische producten en biociden. Meerder opmerkingen die in het kader van het openbaar onderzoek zijn ontvangen, geven blijk van onvrede met het feit dat het NAPAN en het Gewestelijk Programma hoofdzakelijk op de reductie van fytofarmaceutische producten zijn gericht, hoewel in de benamingen gebruik wordt gemaakt van de term "pesticiden".

Deze situatie vloeit voort uit de Europese Richtlijn 2009/128/EG en de teksten tot omzetting ervan: die beperken hun toepassingsgebied tot fytofarmaceutische producten. Gezien de zeer grote diversiteit in het gebruik van biociden lijkt het inderdaad gecompliceerd om globale richtlijnen voor te stellen die van toepassing zijn op alle productcategorieën.

De tekst van de pesticidenordonnantie is ook moeilijk op alle biociden toe te passen; het Gewest zal evenwel de mogelijkheid onderzoeken om een deel van de bepalingen uit te breiden tot het gebruik van biociden voor buitengebruik (desinfecterende middelen, houtbeschermingsmiddelen, mierenlokdozen enz.), zoals in Vlaanderen al het geval is⁶. De ordonnantie van 1 maart 2007 betreffende de bescherming van het leefmilieu legt al een reeks verbodsbepalingen voor het gebruik van biociden in natuur- en bosreservaten en, impliciet, in Natura 2000-sites; deze bepalingen zouden kunnen worden bevestigd en expliciet gemaakt.

Het gebruik van biociden binnenshuis, en in het bijzonder het gebruik door huishoudens en instellingen voor kwetsbare groepen, vormt ook voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een bron van zorg. Hiervoor moeten specifieke maatregelen worden ingevoerd, maar die zijn moeilijk af te stemmen op het bestaande kader van de ordonnantie van 20 juni 2013; het Gewest zal de bestaande mogelijkheden onderzoeken om dit probleem op te lossen, in coördinatie met de andere overheden.

In de tussentijd zal het Programma de reductie van biociden zo veel mogelijk aanpakken.

⁶ Het decreet van 8 februari 2013 is alleen van toepassing op het gebruik van pesticiden (fytofarmaceutische producten en biociden) in de buitenlucht (art. 4).

V. INAANMERKINGNEMING VAN DE ADVIEZEN

1. OPLEIDINGEN VOOR PROFESSIONALS DIE MET GBP'S WERKEN

In het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 31 maart 2017 betreffende de organisatie van het basisexamen, de basisopleiding en de aanvullende opleiding in het kader van de fytolicensie worden meerdere bepalingen geformuleerd met betrekking tot dit programmathema. Die beantwoorden meerdere van de tijdens de raadpleging ontvangen vragen en opmerkingen; de acties van het Programma worden aangepast om naar deze tekst te verwijzen.

De ESRBHG wil bijvoorbeeld dat de opleidingen voor de fytolicensie het veilige gebruik van alternatieve technieken en methodes aansnijden; dit thema wordt voorzien in het opleidingsprogramma (in bijlage bij het besluit). De HRZKMO wil dat de expertise van de opleiders gegarandeerd wordt; ook deze bepaling wordt beoogd door het besluit van de Regering, dat een erkenningsprocedure voorziet en ervarings- en neutraliteitscriteria stelt (dit laatste punt wordt ook door de Stad Brussel aangehaald).

Daarnaast wordt om coördinatie van de opleidingen tussen de diverse Gewesten gevraagd. In dit verband moet erop worden gewezen dat sprake is van coördinatie binnen de NTF en diens *ad hoc*-werkgroep (WG Fytolicensie).

De ESRBHG stelt voor dat de opleidingsmiddelen in de 3 gewesten universeel worden erkend; de GBP-producenten zijn dezelfde mening toegedaan en vragen om geharmoniseerde communicatie ter zake. De wetten, regels en beleidslijnen zijn verschillen echter aanzienlijk per gewest, waardoor de middelen en organisatievormen in de drie gewesten verschillen. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal echter in zijn opleidingen de hoofdlijnen van de geldende wetgevingen in de andere gewesten behandelen op basis van een differentiële benadering.

Algemeen gesproken benadrukt het Gewest dat het bereid is de opleidingen in het kader van de fytolicensie te gebruiken om een relevant professioneel opleidingsprogramma inzake ecologisch en landschapsbeheer of duurzame stadslandbouw aan te bieden en zo bij te dragen aan de doelstellingen van het Gewestelijk Natuurplan en de Good Food-strategie.

2. DE VERKOOP VAN PESTICIDEN

De ontvangen adviezen inzake de aanvankelijk voorgestelde gewestelijke acties geven blijk van een vraag naar een einde aan de vrije verkoop van pesticiden van de kant van de natuurbeschermingsverenigingen en de BHRVN (als aanvulling op het verbod op het gebruik van producten met glyfosaat, fipronil of neonicotinoïden dat in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van kracht is), evenals van ongerustheid over de kwaliteit van de informatie die door de NP-adviseurs wordt verstrekt.

Ook wordt blijk gegeven van onbegrip rond de inhoud van het handvest inzake goede verkooppraktijken. De zichtbaarheid die wordt voorgesteld aan de winkels die dit handvest hebben aangenomen, wordt door de pesticidenproductiesector als oneerlijke concurrentie gezien – en de ESRBHG vraagt erom de spelers in de sector te betrekken bij de redactie ervan.

Het ontwerpprogramma is daarom geherformuleerd om deze vragen te beantwoorden, waarbij wordt gestreefd naar (i) verbetering van de kennis van de NP-adviseurs via aangepaste opleidingen (herformulering van BHG 2.2.1) en naar (ii) *omkadering* van de verkoop van pesticiden aan niet-professionele gebruikers (herformulering van maatregel BHG 2.2.2).

Deze omkadering zal gebeuren aan de hand van een handvest voor goede praktijken waarvoor de relevante spelers zullen worden geraadpleegd.

Ook zullen nieuwe reglementaire maatregelen worden onderzocht om de overbrenging van advies tijdens de verkoop van deze producten te verbeteren en het gewestelijk reglementair kader coherenter te maken na het gebruiksverbod op bepaalde producten.

Uit meerdere opmerkingen komt verder twijfel naar voren over de effectiviteit van de Belgische maatregelen voor verplichte aanplakking in de winkels (Bel-actie 2.2.1). Vooral de BHRVN en de natuurverenigingen zijn van mening dat deze bepalingen zeer slecht worden nageleefd. Een gratis *call center* dat tijdens de openingstijden van de meeste winkels bereikbaar is moet de vragen van klanten kunnen beantwoorden; de Hoge Raad en de verenigingen vragen zich af hoe neutraal dat *call center* is en of er geen sprake is van belangenconflicten, aangezien het door de professionals in de productie- en distributiesector van fytofarmaceutische producten is opgezet.

Het Gewest deelt deze bezorgdheid en zal voor de nodige dynamiek zorgen om die bij de betreffende overheden en instanties aan te kaarten. Het Gewest is ook voorstander van reflectie inzake een splitsing van de functies van adviseur/verdelers, al heeft het reserves over de haalbaarheid daarvan op korte termijn.

3. ALGEMENE VOORLICHTING EN BEWUSTMAKING INZAKE PESTICIDEN EN ALTERNATIEVEN

Op het vlak van het communicatieplan (BHG 2.3.1) zijn meerdere adviezen gegeven door met name de ESRBHG en de pesticidenproducenten: zij wensen vroegtijdige raadpleging van de spelers in de sector. Ze vragen bovendien dat rekening wordt gehouden met de risico's van alternatieve methodes en dat voldoende over dit onderwerp wordt gecommuniceerd; het project is hieraan aangepast.

De voorgestelde maatregelen zijn in het algemeen aanleiding voor positief commentaar, vooral voor wat de transitiebegeleiding voor het stadslandschap betreft. Met het oog op de samenhang zijn de acties die voorheen als doel hadden het ecologisch beheer van de groene ruimten richting het grote publiek te promoten (BHG 2.3.8 en 9) opgenomen in de doelstelling van begeleiding bij de transitie van het *Brussels* landschap, ongeacht of dat stedelijk of groen is⁷.

Voor wat de reflectie inzake de vergroening van de openbare ruimten betreft, wensen de natuurverenigingen dat het Gewest aandacht blijft besteden aan het vermijden van de verspreiding van niet-inheemse en/of tuinbouwsoorten; dit punt zal worden opgenomen in het Handvest voor duurzame vergroening. Hierover zal bovendien worden gesproken en overlegd door de gemeentelijke en gewestelijke autoriteiten binnen het Platform Bomen, Natuur en Landschap.

De aanduiding van goede beheerspraktijken via onder meer aangepaste bewegwijzering doet de vraag van de landschappelijke integratie van die informatiepanelen en andere communicatiemiddelen in de groene ruimten rijzen. Er wordt voorgesteld dit probleem te bespreken met het Platform Bomen, Natuur en Landschap.

Tot slot wordt ook de steun aan verenigingen die actief zijn rond het thema pesticidenreductie genoemd. Er wordt gevraagd om actie op langere termijn en een toereikend budget. Het gewest zal de nodige elementen invoeren om dit te doen, zoals overigens voorzien in het Gewestelijk Natuurplan (maatregel 22).

4. INSPECTIE VAN DE APPARATUUR

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest stelt geen actie voor in dit verband, want de inspectie van de spuitapparatuur valt onder de federale bevoegdheid.

5. VOORAFGAANDE AANKONDIGING VAN BESPUITING AAN POTENTIEEL BLOOTGESTELDE PERSONEN

De blootstelling van personen aan bespuiting is een terugkerende bron van zorg in de ontvangen adviezen. Daarnaast wordt ook gevraagd om lokaal verbod (bufferzones bij woningen, scholen enz.) of totaalverbod op pesticiden.

Voor wat de gewestelijke acties betreft, komt uit de raadpleging naar voren dat de term "meest problematische bespuitingen" vaag is en dat verdere verduidelijking van die notie ontbreekt. Het project is daarom aangepast en vermeldt nu dat het gaat om informatie over het risico van onvrijwillige blootstelling aan professionele bespuiting (hetzij, uitzonderlijk, in voor het publiek toegankelijke zones, hetzij meer in het algemeen aan de rand van landbouwpercelen).

De ESRBHG en de pesticidenproducenten vrezen voor een "psychose" en voor verwarring als gevolg van de verplichting tot informatieve aanplakking in het kader van het regeringsbesluit van 10 november 2016. De ESRBHG stelt voor de namen van de gebruikte actieve stoffen in de omgangstaal weer te geven indien die bestaan (beperkt aantal stoffen); dit advies zal worden voorgesteld in de begeleidende documenten die aan de professionals worden verstrekt.

De sector noemt het geval van alcoholazijn (azijnzuur), waarvoor volgens de sector te strenge aanplakkingsverplichtingen gelden, maar dit lijkt ongegrond: ofwel het gaat om het gebruik van keukenazijn als

⁷ De doelstelling "Begeleiding bij de transitie van het stadslandschap" is geherformuleerd als "Begeleiding bij de transitie van het Brusselse landschap".

basissubstantie, waarbij geen CLP-classificatie geldt⁸, ofwel het gaat om een toegelaten fytofarmaceutisch product dat azijnzuur bevat in een hogere concentratie en met coformulanten, in welk geval wel voorzorgsmaatregelen gerechtvaardigd zijn in verband met de potentiële risico's die door de toelatingsprocedure voor het in de handel brengen worden gedefinieerd – een procedure die de producenten overigens als strikt en gepast beschouwen.

Het zou echter wel pertinent kunnen zijn om de aanplakkings- en signalisatiemodaliteiten voor basissubstanties en eventueel voor biopesticiden en/of producten met laag risico te vereenvoudigen om het eerstelijnsgebruik gemakkelijker te maken (zie BHG 2.9.17).

De producenten noemen ook de potentieel negatieve impact op de gezondheid of het milieu van andere stoffen die in voor het publiek toegankelijke ruimten worden gebruikt en waarvoor geen voorafgaande informatieplicht geldt; men noemt bleekwater, verf enz. Het geval van buiten gebruikte biociden is een duidelijk voorbeeld van de lacunes in de bestaande pesticidenordonnantie. Het programma wordt aangepast om rekening te houden met potentiële evoluties in dit verband.

Er zijn ook meerdere opmerkingen geplaatst over de relevantie, de haalbaarheid en de efficiëntie van een informatiesysteem aan de omwonenden voorafgaand aan de besproeiing van landbouwgewassen; deze opmerkingen moeten worden afgewogen tegen de bezorgdheid van die omwonenden. Een proefproject met informatie of bemiddeling lijkt echter niet onmogelijk te realiseren op het niveau van het Gewest, gezien het kleine aantal betrokken professionele spelers. Het Gewest toont zich bovendien zeer positief als het gaat om concretere acties (reglementaire maatregelen, stimuleringsmaatregelen voor de plaatsing van fysieke barrières enz.) om deze voorziening aan te vullen.

6. BESCHERMING VAN HET WATERMILIEU

De bescherming van het watermilieu (grondwater bestemd voor menselijk gebruik, oppervlakte water en niet-beoogde waterorganismen) vormt een van de voornaamste drijfveren voor de Europese dynamiek ter reductie van het pesticidengebruik. Dit is ook een belangrijke uitdaging voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, die overigens vertaald is naar het Waterbeheerplan.

Met betrekking tot het huidige programma worden enkele opmerkingen gegeven over de beschermingsmaatregelen voor grondwater voor menselijk gebruik. Uit de meeste daarvan komt naar voren dat de bewustmakings- en voorlichtingsmaatregelen niet volstaan om de vastgelegde doelstellingen te behalen. In dit verband moet worden herinnerd aan de wil van het Gewest om het gebruik en de verkoop van pesticiden op de schaal van het gewestelijk grondgebied beter te omkaderen, met name binnen de privéruimten; deze acties zouden samen de staat van de watermassa's moeten verbeteren.

Voor wat de beschermingszone type III van de waterwingebieden betreft (Ter Kamerenbos-Zoniënwoud) wordt voorgesteld informatieborden langs de wegen te plaatsen om de omtrek van deze zone af te bakenen, want de realiteit is op de oppervlakte niet zichtbaar; het programma wordt aangepast om dit interessante voorstel op te nemen. Het zal met de betreffende autoriteiten moeten worden besproken.

Brulocalis en de Stad Brussel maken zich van hun kant zorgen over de naleving van de door de ordonnantie van 20 juni 2013 ingevoerde verboden in deze zelfde zone, evenals in alle risicozones voor het watermilieu.

Deze instanties vragen om feedback inzake de lijst met bewoners en gebruikers van de beschermingszone type III, die zou worden opgesteld in het kader van het eerste reductieprogramma (actie BHG 9.1 van het GPPR 2013-2017); deze documenten zijn gedeeltelijk gerealiseerd en zullen ten laatste in juni 2018 worden voltooid.

Tot slot wordt gevraagd om een verbod op het gebruik van pesticiden langs waterpartijen, aangezien voorlichting van de bevolking en opvolging van de waterkwaliteit niet zullen volstaan. Er moet hier worden herinnerd aan het feit dat er al bepalingen van toepassing zijn om het oppervlaktewater te beschermen (bufferzones) en dat die binnenkort door het Gewest zullen worden versterkt via een regeringsbesluit waarin het gebruik van fytofarmaceutische producten in risicozones voor het watermilieu en voor niet-beoogde waterorganismen wordt verboden (goedgekeurd in 2de lezing op 26 januari 2017).

⁸ Het Europese CLP-reglement ("classification, labelling and packaging") heeft als doel te verzekeren dat de gevaren van chemische stoffen duidelijk aan de werknemers en de consumenten in de Europese Unie worden gemeld aan de hand van de classificatie en de etikettering van chemische producten (gevaarpictogrammen).

7. VERMINDERING VAN HET GEBRUIK VAN PESTICIDEN IN DE DOELZONES

Thema 7 van het programma gaat in op de reductie van pesticiden in de zones die openstaan voor het publiek en/of voor kwetsbare groepen, evenals in de natuurlijke ruimten. Deze elementen vormen de kern van het gewestelijk project, zoals de krachtlijnen ervan aangeven. Om deze centrale zorg te markeren, worden de benamingen van meerdere acties geherformuleerd om te wijzen op de wil om deze bevolkingsgroepen en deze ruimten met alle nodige middelen te *beschermen* en niet alleen de risico's te verlagen.

Voor wat de bescherming van kwetsbare groepen en natuurlijke zones betreft lijkt het erop dat de voorlichtings- en bewustmakingsacties voor de beheerders en omwonenden van de betreffende zones (BHG 2.7.1 en 3 en BHG 2.7.8 tot 2.7.10) niet volstaan om de respondenten op de raadpleging te overtuigen; dit is een basistendens voor alle acties van hetzelfde type. Het Gewest zal de effectiviteit van deze campagnes en acties daarom zorgvuldig evalueren (zie BHG 2.10.1).

Voor wat de bescherming van de kwetsbaarsten betreft, wordt door de Stad Brussel ook aangevoerd dat, gezien de bevolkingsdichtheid, de spreiding van de betreffende instellingen en de verplaatsing van personen, elke behandelde ruimte een risico kan betekenen voor deze kwetsbare groepen. Deze specifieke maatregelen moeten dus in de bredere context van pesticidenreductie op het niveau van het Gewest te plaatsen, alle sectors tezamen nemend.

De reductie van pesticiden in privéruimten (al of niet toegankelijk voor het publiek) vormt dus een grote uitdaging op de schaal van het gewestelijk grondgebied, zowel met het oog op het aantal personen dat potentieel wordt blootgesteld als door de omvang van de betreffende groene oppervlakken; dit punt vormt bovendien een belangrijke krachtlijn binnen het Programma, als aanvulling op de – reeds in grote mate gestarte – reductie in de openbare ruimten.

Ook hier komt uit de adviezen de vraag om krachtiger actie door de overheden naar voren die minder op bewustmaking berust. De acties inzake de privéruimten (BHG 2.7.4 en 2.7.5) worden daarom geherformuleerd om aan te geven dat het niet zozeer gaat om de vermindering van het gebruik van pesticiden in deze ruimten maar om de *beperking* ervan. Naast voorlichting en bewustmaking zullen reglementaire hulpmiddelen worden voorgesteld om dit doel te bereiken, onder meer inzake de omkadering van de verkoop aan niet-professionals, en de beperking van het gebruik van pesticiden in deze gebieden.

De pesticidenproducenten wijzen op het feit dat de beperking van de risico's ook gericht moet zijn op de risico's van alternatieve methoden (afbranden, kappen enz.) en de risico's van biopesticiden en producten met een laag risico, want ook die mogen niet worden verwaarloosd. Het Gewest heeft oor voor deze opmerkingen; deze risico's en de veilige omgang met de alternatieven en de betreffende producten zullen worden besproken in het communicatieplan (BHG 2.3.1).

Een burger stelt ook vragen over de pertinentie van meer gebruik van biopesticiden en/of producten met een beperkt risico, met het gevaar dat het ecosysteem net zozeer wordt verstoord als in het geval van conventioneel productgebruik. Hier moet worden toegelicht dat de filosofie die door het Gewest wordt uitgedragen eruit bestaat dat eerst en vooral het tolerantieniveau voor onkruid (en, waar relevant, voor schadelijke organismen) moet worden verhoogd, waarna als eerstelijnsoplossing alternatieve bestrijdingsmethoden worden toegepast (manueel, mechanisch, thermisch). Het gebruik van pesticiden, ook als die van natuurlijke oorsprong zijn, moet pas in laatste instantie worden gekozen; in dat geval moet wel de voorkeur uitgaan naar producten die binnen de biologische landbouw worden toegelaten, eerder dan zogenoemde "conventionele" producten.

Voor wat specifiek de bescherming van natuurlijke soorten aangaat, wordt gevraagd de actie van het Gewest uit te breiden tot de verbindingszones van het Brusselse ecologisch netwerk. Die moeten evenwel, afhankelijk van hun aard (openbare of privéruimte), worden beschouwd als reeds voorwerp uitmakend van een reeks maatregelen binnen het Programma.

Tot slot, inzake het onderwerp van bewustmaking van professionals inzake de herbetreding van behandelde percelen, zijn de pesticidenproducenten van mening dat voldoende met de risico's rekening wordt gehouden tijdens de toelatingsprocedure voor de producten en dat de etiketten alle nodige informatie bevatten. Bijkomende voorlichting hieromtrent lijkt echter niet overbodig.

8. HANTERING/OPSLAG VAN GBP'S EN HUN VERPAKKING/RESTEN

Het thema van de hantering en opslag van producten roept weinig commentaar op. De ESRBHG vraagt om de gewestelijke voorzieningen hieromtrent compatibel te maken met de eerder bestaande bepalingen van het koninklijk besluit van 13 maart 1998 betreffende de opslag van zeer licht ontvlambare, licht ontvlambare, ontvlambare en brandbare vloeistoffen.

De bepalingen van beide besluiten zijn cumulatief – en waar relevant zijn de strengste voorwaarden van toepassing – wanneer een van de opgeslagen fytofarmaceutische producten als ontvlambaar of brandbaar wordt beschouwd.

9. INTEGRALE BESTRIJDING VAN VOOR DE GEWASSEN SCHADELIJKE FACTOREN

De integrale bestrijding van voor de gewassen schadelijke factoren vormt een Europese actiepijler voor de reductie van pesticiden. De essentiële elementen voor de toepassing ervan moeten in de landelijke actieplannen worden toegelicht.

Gezien het grote aantal acties rond dit thema (22 BHG-acties) is een groot aantal adviezen verzameld.

Er wordt onder meer op gewezen dat alvorens alternatieve bestrijdingsmiddelen moeten worden gepromoot, met inbegrip van de integrale (biologische) bestrijding, eerst de ecosystemen en het natuurlijke evenwicht moeten worden hersteld door goede agro-ecologische praktijken toe te passen en de promoties van werkwijzen zoals permacultuur te bevorderen. Het Programma is lichtjes aangepast in deze zin (BHG 2.9.1). Deze benaderingen worden ook besproken in het kader van de opleidingen voor de fytolicensie⁹.

De pesticidenproductiesector maakt zich zorgen over de objectiviteit van het handboek voor ecologisch en landschappelijk beheer van de groene ruimten (RBC 2.9.3); dit wordt ontwikkeld door de Facilitator Natuur – in het kader van het Gewestelijk Natuurplan –, bijgestaan door onderzoeksbureaus, waarbij sprake is van een verregaand overlegproces met de diverse spelers van het Platform Bomen, Natuur en Landschap. Een gelijkaardige verwachting wordt geformuleerd wat de juridische en technische definitie van bepaalde concepten betreft (BHG 2.9.19); de relevante sectoren zullen worden geraadpleegd en het project wordt in die zin aangepast.

Algemeen over de acties in het domein van de integrale bestrijding (BHG 2.9.5 tot 8 en 2.9.10 tot 16) vragen meerdere opmerkingen uit de sector om rekening te houden met de bestaande hulpmiddelen en methodes in de andere Gewesten. Men meent dat het niet nodig is "het wiel opnieuw uit te vinden" en vraagt om deze regelgeving af te stemmen op die van de andere gewesten.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal er in de mate van het mogelijke op toezien dat de gevoerde acties en de richtlijnen voor de integrale bestrijding (BHG 2.9.20 en 21) inderdaad compatibel zijn met die welke in Vlaanderen of Wallonië worden toegepast – in het bijzonder voor die welke van toepassing zijn op de landbouw – maar onder voorbehoud van de *hierboven* genoemde specifieke grootstedelijke eigenschappen van Brussel.

De pesticidenproducenten wijzen ook op het risico dat schadelijke dieren resistentie ontwikkelen als gevolg van de beperking van het aantal bruikbare producten. Het Gewest herinnert hier aan zijn ambitie om bestrijdingsstrategieën toe te passen die in essentie op alternatieve technieken berusten, ervan uitgaande dat het niet-gebruiken van fytofarmaceutische producten niet zal bijdragen aan resistentieverschijnselen. De huidige reglementaire context voorziet bovendien afwijkingen – die zullen worden geoptimaliseerd – waarmee fytosanitaire crises en specifieke problemen per geval kunnen worden aangepakt. Tot slot moet worden benadrukt dat de bepalingen van de ordonnantie van 20 juni 2013 slechts weinig betrekking hebben op de professionele landbouw, aangezien die relatief weinig ontwikkeld is in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Voor wat de terbeschikkingstelling van standaardvoorschriften voor de bestekken van de overheidsdiensten betreft, verwelkomen Brulocalis en de Stad Brussel deze maatregel. Ze vragen om specifieke clausules voor de aankoop van alternatief mechanisch of thermisch materiaal; het project, dat dit onderwerp aanroerde, wordt verduidelijkt om dit explicieter te maken.

De omkadering van afwijkingen van de ordonnantie van 20 juni 2013 (BHG 2.9.16) wordt door de verschillende respondenten positief onthaald. Zij insisteren op de noodzaak van perfecte samenhang van de afwijkingsvoorziening met die van de ordonnantie van 1 maart 2012 inzake het behoud van de natuur, evenals op het behoud van de verworvenheden, met name het principe van bestrijding als laatste redmiddel. Het eerstelijnsgebruik van producten die in de biologische landbouw kunnen worden gebruikt, wordt eveneens goedgekeurd – al lijkt niet duidelijk te zijn dat ook dit fytofarmaceutische producten zijn en dat ook hier risico's bestaan – maar er wordt blijk gegeven van reserves betreffende het gebruik van producten met een laag risico. Het Gewest zal aandacht besteden aan de definitie van deze categorie substanties en producten, die door de Europese Commissie zal worden voorgesteld. Het zal beoordelen of het pertinent is hier gebruik van te maken, afhankelijk van de grotere of kleinere hoeveelheid actieve stoffen in de producten¹⁰.

⁹ Module 5B: Duurzame en biologische landbouw – Thema: Duurzame landbouw: principes en varianten (biologische landbouw, agro-ecologie, agrosylvopastoralisme, permacultuur enz.).

¹⁰ De categorieën producten die zijn toegelaten in de biologische landbouw zijn toegelaten en producten met laag risico overlappen elkaar maar gedeeltelijk: gevaarlijke biopesticiden kunnen gevaarlijk zijn voor de gezondheid of het milieu, zoals Bordeauxse pap; andersom streven herbiciden op basis van natuurlijke stoffen die als producten met een laag risico kunnen worden beschouwd, niet naar toelating binnen de biologische landbouw, aangezien de Europese regelgeving in deze sector geen ruimte laat voor herbiciden.

De natuurbeschermingsverenigingen vragen bovendien om afwijkingen ter advies voor te leggen aan de BHRVN, zoals dat ook het geval is bij afwijkingen op de natuurordonnantie; deze vraag zal worden onderzocht, maar is mogelijk niet in alle gevallen pertinent. Bovendien vallen de afwijkingen voor het gebruik van pesticiden in beschermde natuurgebieden (natuur- en bosreservaten of Natura 2000-sites) al onder de natuurordonnantie.

Voor wat het onderzoek en de actie in het domein integrale bestrijding betreft (BHG 2.9.6), wordt gevraagd om het overheidsgeld uitsluitend in te zetten voor alternatieven voor pesticiden. Het Programma wordt aangepast om deze belangrijke nuance op te nemen, hoewel het Gewest zou willen dat het ook wordt gebruikt voor onderzoek naar biopesticiden en hun milieueffecten (hiertoe wordt actie BHG 2.10.1 aangevuld, zie *verderop*).

10. INDICATOREN

De openbare raadpleging wijst op een gebrek aan cijfermatige indicatoren voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, hetgeen met name door de BHRVN wordt betreurd, en op de afwezigheid van een rapport inzake de implementatie van het eerste Programma 2013-2017. Dat laatste zal in de loop van de tweede helft van 2017 beschikbaar komen. Het Gewest heeft oor voor de pertinente opmerkingen en zal de elementen inzetten die nodig zijn voor de productie van informatie, binnen de beperkingen van zijn bevoegdheden.

Het Programma wordt ook aangevuld met een voorstel voor publicatie van een korte jaarlijkse stand van zaken rond de implementatie van het Programma. Dit zal op de internetsite van Leefmilieu Brussel worden gepubliceerd, ten laatste op 31 maart van elk jaar (voor het voorbije jaar).

Meerdere interveniënten, zowel de pesticidenproductiesector als de BHRVN, insisteren op informatiedeling met de pertinente spelers. Deze uitwisseling zal worden bevorderd door het waarnemingscentrum, via de bestaande dialoogruimten.

Met het oog op een waarschuwing inzake dubbele structuren, wordt vermeld dat het waarnemingscentrum voor pesticiden een *gewestelijk* waarnemingscentrum is dat door de Facilitator Natuur wordt aangestuurd.

Er wordt ook voorgesteld de opdracht van het waarnemingscentrum uit te breiden naar de productie van gegevens en niet alleen de verzameling ervan, onder meer via studies naar de milieukwaliteit. Ook zullen reglementaire pistes worden onderzocht om een systematische verzameling van cijfermateriaal mogelijk te maken, met name via verplichte registers voor gebruikers en verdelers van fytofarmaceutische producten (in toepassing van de Verordening (EG) nr. 1107/2009).

Door de verzamelde gegevens bijeen te brengen, kan het Gewestelijk Waarnemingscentrum voor Pesticiden de effectiviteit beoordelen van de maatregelen en regels die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden geïmplementeerd. Deze regelgeving kan vervolgens waar nodig worden gecorrigeerd om de relevantie te garanderen.

De BHRVN betreurt dat er geen gewestelijke gegevens over de verkoop van pesticiden bestaan, aangezien die op landelijk niveau door de federale overheid worden verzameld. Het Gewest is het daarmee eens en zal deze vraag aan de betreffende autoriteiten voorleggen om de haalbaarheid te onderzoeken.

Coördinatie:

Voor Leefmilieu Brussel: Julien RUELLE, Christophe BARBIEUX

Voor het Kabinet van de Minister Céline FREMAULT: Stéphane VANWIJNSBERGHE, Caroline VINCKENBOSCH

Redactie: Julien RUELLE

Verantw. Uitg. : Frédéric FONTAINE en Barbara DEWULF – Havenlaan 86C/3000- 1000 Brussel

